

47. þing BSRB
2. - 4. október 2024

Drög að stefnu BSRB 2024 til 2027

MÁLEFNAHÓPUR UM FRAMTÍÐARVINNUMARKAÐ

Hlutverk BSRB er að berjast fyrir bættum kjörum og lífsgæðum ásamt þeim kjarasamningstengdu réttindum sem aðildarfélögin sameinast um hverju sinni. Allt okkar starf og áherslur gagnvart stjórnvöldum á hverjum tíma grundvallast á stefnu BSRB sem mörkuð var til þriggja ára á þingi BSRB í október 2024.

Meginmarkmið BSRB er að knýja fram breytingar til að byggja megi samfélag á forsendum fjöldans en ekki þeirra fáu. Samfélag sem einkennist af mennsku - þar sem öll búa við frið, jöfnuð, réttlæti og velferð með sterkri og öflugri opinberri þjónustu, innviðum og stuðningskerfum.

Menntamál

Hornsteinn hvers samfélags eru jöfn tækifæri til menntunar. BSRB leggur áherslu á að öll njóti aðgangs að góðri menntun óháð búsetu, efnahag eða uppruna. Það verður einungis tryggt með því að standa vörð um opinbera menntun. Bandalagið leggst gegn því að skólagjöld, hvaða nafni sem þau nefnast, séu lögð á í opinberum menntastofnunum.

Breytingar á vinnumarkaði

Það er ljóst að tími mikilla breytinga er runninn upp á vinnumarkaði, annars vegar með breytingum á störfum og hins vegar með breytingu á samsetningu

starfandi fólks, þá helst út frá aldri og uppruna. Gert er ráð fyrir að störfum fjölgi til að mynda í umönnun, þjónustu við aldraða og í byggingariðnaði en búið er við fækkun starfa á borð við móttökustörf, afgreiðslustörf, störf við bakvinnslu og almenn skrifstofustörf. Samhliða eru flest störf á vinnumarkaði að verða fyrir breytingum, einkum vegna stafrænnar þróunar. Þessari þróun þarf að bregðast við með sveigjanlegu opinberu menntakerfi sem veitir öllu launafólki greiðan aðgang að öflugri sí- og endurmenntun. BSRB leggur áherslu á að félagsfólk aðildarfélaganna geti þróað starfshæfni sína þannig að það verði eftirsóknarvert á vinnumarkaði alla sína starfsævi.

Starfsþróunarstefna

Menntun sem eykur hæfni verður að vera hluti af vinnustaðamenningu framtíðar og ábyrgð atvinnurekenda á símenntun starfsfólks þarf að vera tryggð í lögum og kjarasamningum. Atvinnurekendur eiga að hvetja til og styðja við starfsþróun og símenntun. Þannig þurfa vinnustaðir að setja sér starfsþróunarstefnu og vinna starfsþróunaráætlanir, bæði fyrir vinnustaði í heild sem og fyrir einstaklinga. BSRB leggur áherslu á að vinnustaðir notfæri sér verkfæri Alþjóðavinnuálagstofnunarinnar um réttlát umskipti sem gengur út á að teymi með fulltrúum starfsfólks og stjórnenda móti og framfylgi starfsþróunaráætlun vinnustaðarinnar og einstaklinga.

Auka þarf fjármagn til uppbyggingar á raunfærnimati, hæfnigreiningu starfa og Vinnustaðanámssjóði. Samhliða þarf að efla upplýsingagjöf um þau verkfæri til launafólks auk náms- og starfsráðsgjafar. Auka þarf svigrúm starfsfólks til að nýta sín kjarasamningsbundnu réttindi til launaðra námsleyfa sem og að hvetja starfsfólk til náms á vinnutíma. Innleiðing nýrrar tækni raungerist ekki án markvissrar þjálfunar starfsfólks.

Símenntun á launum

Kostnaður við sí- og endurmenntun á ekki að leggjast á starfsfólk heldur koma úr sameiginlegum sjóðum. Til þess þarf að tryggja símenntunarmiðstöðvum

stöðugt fjármagn bæði til að bjóða upp á fjölbreytt námsframboð í samhengi við þarfir vinnumarkaðarins sem og að þróa ný námskeið fyrir síbreytilegan vinnumarkað.

BSRB krefst þess að fjárfest verði myndarlega í íslenskukennslu fyrir fólk með erlendan bakgrunn, en framlag stjórnvalda á Íslandi er aðeins lítið brot af því sem það er á Norðurlöndunum. Þá krefst BSRB íslenskukennslu á vinnutíma án launaskerðingar fyrir fólk af erlendum uppruna.

Evrópusambandið hefur sett sér það markmið að 60% launafólks fái sí- og endurmenntun á ári hverju. Ísland á langt í land með að ná því markmiði en samkvæmt tölum Hagstofunnar er hlutfallið hér á landi 25% á ári og aðeins 13% þegar lítið er til starfsfólks sem aðeins hefur lokið grunnmenntun.

Fagháskólanám

BSRB krefst þess að fagháskólanám verði sérstakt skólastig. Vinna þarf áfram að uppbyggingu þess og að námið verði sjálfsagður hluti af formlega skólakerfinu og fjármagnað af hinu opinbera. Þá þarf það að vera tryggt að þau sem hafa lokið starfs- eða iðnnámi með námslokum á þriðja hæfniprepi hafi tryggan aðgang að háskólanámi.

Starfsgreinaráð

Styrkja þarf hlutverk þeirra starfsgreinaráða sem fjalla um þau störf sem félagsfólk aðildarfélaga BSRB sinnir og búa ráðunum starfsaðstæður sem tryggja að þau geti sinnt hlutverkum sínum af metnaði.

Umhverfismál

Loftslagsmálin eru stærsta áskorunin sem þjóðir heimsins standa frammi fyrir. Tíminn til að bregðast við hlýnun jarðar er að renna út. Samdráttur í losun

gróðurhúsalofttegunda og binding kolefnis eiga því að vera efst á verkefnislista stjórnvalda. BSRB styður loftslagsmarkmið stjórnvalda en krefst þess að meiri þungi verði settur í aðgerðir því hlýnun jarðar ógnar öryggi og lífsgæðum mannkyns. Hraða þarf aðgerðum til að draga úr losun þeirra atvinnugreina sem bera mesta ábyrgð á losun á Íslandi. Einnig þarf að flýta uppbyggingu almenningssamgangna og tryggja að þær verði í opinberum rekstri, líkt og önnur innviðauppbýgging vegna loftslagsaðgerða og aðlögunar að loftslagsbreytingum.

BSRB krefst þess að réttlát umskipti verði höfð að leiðarljósi í aðgerðum gegn loftslagsbreytingum og þeim breytingum sem óhjákvæmilegar eru. Markmið réttláttra umskipta eru að fjárfestingar skapi græn störf og að tekjulægri hópar taki ekki á sig hlutfallslega meiri byrðar. Græn störf eru þau störf sem stuðla að samdrætti í losun, tryggja mannsæmandi laun, vinnumarkaðstengd réttindi og gott starfsumhverfi. BSRB telur nauðsynlegt að aðilar vinnumarkaðarins setji sér sameiginleg markmið um réttlát umskipti svo að réttindi og kjör launafólks séu tryggð, ekki síður en atvinnulífsins.

BSRB krefst þess að auðlindir landsins verði í almannaeigu og aðgangur allra að hreinu drykkjarvatni sé tryggður. Nýting náttúruauðlinda þarf að vera sjálfbær og víðtæk samfélagsleg sátt þarf að ríkja um nýtingu þeirra. Stefna á að enn frekari friðlýsingu og nýju ákvæði í stjórnarskrá um vernd náttúru, óbyggðra víðerna og umhverfis

Atvinnumál

Hátt atvinnustig er ein af undirstoðum velferðarsamfélagsins og því er brýnasta viðfangsefni stjórnvalda hvers tíma að búa svo um að sem flest hafi tök á að stunda atvinnu.

Atvinnustefna

BSRB leggur áherslu á að mótuð verði atvinnustefna fyrir Ísland í samráði við aðila vinnumarkaðarins til að efla stoðir efnahagskerfisins. Vinnumarkaðurinn er að taka miklum breytingum, þá helst vegna tækniþróunar, breyttrar samsetningar þjóðarinnar með tillit til aldurs og uppruna og loftslagsbreytinga. Stefnan þarf einnig að taka mið af réttlátum umskiptum til kolefnishlutleysis. Fyrir vinnumarkaðinn þýðir það að leggja þarf áherslu á grænar fjárfestingar sem skapa störf sem eru launuð með sanngjörnum hætti, veita 11 atvinnuöryggi og vinnumarkaðstengd réttindi. Mikilvægur liður í umskiptunum er að gera fólki kleift að efla þekkingu sína og færni með sí- og endurmenntun á launum til að takast á við ný eða breytt störf.

Landshlutar

BSRB vill að staða landshlutanna verði styrkt svo þeir hafi aðdráttarafl fyrir fólk til búsetu og starfa. Styrkja verður uppbyggingu atvinnulífs og opinberrar þjónustu á landinu öllu. Verð á orku þarf að vera sambærilegt um land allt og sömuleiðis aðgengi að netsambandi og ljúka þarf ljósleiðaravæðingu sem er forsenda starfa og menntunar án staðsetningar.

Öflug almannþjónusta

Opinber vinnumarkaður veitir almannþjónustu sem tryggir jafnræði og aðgengi að félagslegum innviðum líkt og heilbrigðisþjónustu, félagsþjónustu og menntun og opinberar fjárfestingar tryggja efnislega innviði eins og mannvirki, samgöngur og fjarskipti. Þannig skila almannþjónustan og opinberar fjárfestingar samfélagslegum arði með því að mynda þann grunn sem nauðsynlegur er fyrir öflugt atvinnulíf og nýsköpun. BSRB krefst þess að almannþjónustan verði eflað með því að byggja upp enn sterkari opinberan vinnumarkað sem er samkeppnisfær um starfsfólk við hinn almenna vinnumarkað